

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus XIV. De Culpa, & pœna communicationis cum excommunicato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

lulus ab excommunicatione, poterit agere pro obligatione sibi excommunicato facta, arg. c. *felicitis*, V. *Cum autem*, de poenis in 6. ita Felinus & Selva, quos refert, & sequitur Sayrus & Hurtado apud Castropal. loc. cit.

2004 Ex hoc sequitur 1. validam esse venditionem, emptionem vel locationem, ab excommunicato factam, ex c. *Si verè* 34. de sent. excom. & c. *quoniam multos*, II. q. 5. secundò validam esse donationem factam tum excommunicato, tum alteri ab ipso, c. *inter dilectos*, de donationibus; ita Sayrus, Vasq. Coninch, Hurtado, Bonacina apud, & cum Castropalao p. 16. n. 3. quod verum est de contractibus non tantum privatim, & nomine proprio, sed etiam factis autoritate publicà, & ratione officii publici, Sanchez l. 5. in Decal. c. 4. n. 78. Hinc etiam valet contractus matrimonii celebratus ab excommunicato; quia nullus est juris textus irritans; imò valere colligitur ex c. *Significasti*, de eo, qui duxit; ita Felinus, Covar. Ugolin. Sayr. Bonac. & alii. Deinde excommunicatio non impedit conjugalem convictum, utpote à natura concessum, & maximè necessarium; ergo licet talis contractus sit illicitus, non est tamen invalidus: Contrarium tamen docent aliqui apud Castropal. p. 16. n. 5.

2005 Sequitur 2. testamentum ab excommunicato vitando confectum valere; nulli enim habetur irritum; Sic Castropal. n. 6. contra nonnullos ibidem negantes. Deinde omnibus permittitur testari, nisi expressà lege prohibeantur, §. *fin.* Institut. quibus non est permittitur testimonium ferre. L. *Si queramus* ff. de testam. L. 1. C. de SS. Ecclesiis; sed excommunicato non est generaliter interdicta testamenti confectio: & ideo testamento relicta per mortuum in excommunicatione, & non absolurum, si sint sine onere pro illo applicandi communia Ecclesiæ suffragia, recipi possunt; non autem si secus; nam his privatus est; Sic Barbosa in c. *Sacris*, h. t. n. 4. Hinc etiam validè institui hæres potest excommunicatus vitandus; ad hoc enim minus requiritur, quam ad testandum; ita Coninch, & alii apud Castropal. n. 7. excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus tam activa, quam passiva testamenti confectio criminosis interdicitur. 1. hæreticis, eorumque fautoribus, c. *Excommunicamus*, §. *credentes*, de hæreticis; 2. percipientibus,

& in sequentibus Cardinalem, c. *Felicitis*, de poenis in 6. 3. Reis læsa Majestatis, ex jure civili; 4. Usurariis manifestis, nisi cautionem præstent, juxta c. *quamquam*, de Usuris in 6. extra hos casus testamenti confectio, quibusvis criminosis permittitur est.

ARTICULUS XIV.

De Culpa, & pœna communicationis cum excommunicato.

2006 QUAERES 1. an, qui cum excommunicato vitando in Sacris communicat, peccet mortaliter? item an ipse excommunicatus, si in his communicat cum alio? Castropalaus p. 18. ait, affirmativam teneri ferè ab omnibus Doctoribus juxta textum in c. *Significavit*, 18. de sent. excom. ubi excommunicatio major statuitur in Clericos scienter, & sponte communicantes in Sacris cum excommunicatis à Papa; hæc enim utpote maxima, ex vi excommunicationis, directè prohibetur. Ubi tamen nota cum Suarez, & Gibalino disq. 7. q. 9. n. 9. non bene inferri, transgressionem præcepti esse levem ideo, quia est in materia indirectè solum prohibita. Per *sacra* autem, ait Castropalaus hic, intelligi Sacramenta, officia Ecclesiæ solemnia, & sepulturam. Ex hoc inferitur, communicationem in rebus sacris prohibitam vi excommunicationis, si non fit in materia gravi, non esse per se mortalem, ut tenet Barbosa in c. *quod in dubiis*, h. t. n. 4. Talem non gravem censet Castropalaus n. 2. recitationem divini officii privatim fidelis cum excommunicato, vel hujus cum illo; collationem beneficii, ejus receptionem, usum, & jurisdictionis Ecclesiastica exercitium. Non enim censentur materia *sacra gravis*; nec enim ratione sui, & ex se sunt sacræ; sed ratione finis, vel principii, à quo fluunt: quamvis per accidens talis communicatio fieri possit gravis, scilicet ex vi nullitatis, quæ regulariter in talem actum inducitur ab excommunicatione vitanda. Præter hoc notand. ex Gibalino, triplices esse actiones, sacræ, profanas, & temporales, ac medias. *Sacræ* sunt, quas dixi n. 1874. *Profana*, quæ nihil habent commune cum Sacris; *media*, quæ pertinent ad collationem beneficiorum, electionem, presentationem, acceptionem &c. Hæ enim pertinent ad fo-

rum

rum sacrum, in quo sacra jurisdictione proceditur: dicuntur autem *sacra* non ex se, sed vel ratione finis, vel ratione principii.

2007 Quæres 2. An peccet mortaliter, vel fidelis, vel excommunicatus, si invicem communicent in aliis rebus, quàm in sacris, v. g. communicatione civili? R. hanc communicationem ex genere suo solum esse venialem; ita Gibalinus, disquis. 7. q. 9. n. 9. Castropalaus D. 2. p. 8. n. 2. quia talis communicatio communi sensu non censetur ex se materia gravis. Hinc complures tenent, etiam communicationem in sacris, quantum est ex genere suo, gravem, ob parvitatem materiæ, fieri posse levem; sic Gibalinus loc. cit. §. *circa hanc*. Et quamvis afferantur aliqui textus juris, quibus aliqui probant, communicationem cum excommunicato in quavis actione gravem esse; eos tamen bene expositos habes apud Castropal. p. 18. ubi ostendit, eos non probare universaliter, sed tantum in certis casibus, scilicet, si communicatio sit essentialiter mala, nimirum independenter à prohibitione; ut si sit in crimine criminoso, seu illo, propter quod alter excommunicatus est, & paucis aliis.

2008 Circa pœnas autem communicationis illicitæ cum excommunicato, quæstio est, quæ illi iure decreta sit? R. quod excommunicatio minor. Nam in c. *statuimus*, 3. de sent. excom. in 6. id expressè deciditur de excommunicatione minori, *quamvis ibidem addatur*; quod si excommunicatus vitandus ex locatione, & aliis, propter quæ communicans labitur in excommunicationem minorem, fortius indurescat, *posse communicantem, post monitionem canonicam, simili censura damnari*; non autem hæc omisâ: juxta hunc textum explicandi sunt alii, quibus nonnulli volunt in pœnam dictæ communicationis statui excommunicationem majorem; licet enim excommunicatio simpliciter prolata, stet pro majori; id tamen solum valet, nisi aliunde, vel ex alio titulo, vel ex sola materia oppositum colligatur. Hinc licet nulla communicatio illicita cum excommunicato puniatur aliâ pœnâ, quàm excommunicatione minori, regulariter: sunt tamen casus pauci, in quibus oppositum expressè statuitur in jure, tali communicationi imponente in pœnam excommunicationem majorem. Talis est communicatio cum excommunicato in crimine criminoso,

cujusmodi est id, propter quod hic in excommunicationem incidit; tunc enim dicitur communicare cum illo in crimine criminoso, c. *Si concubina* 55. & si Clericus participat scienter, & sponte, cum excommunicatis à Papa, eosque in officiis divinis recipit per cit. c. *significavit*, 18. h. t. ita P. Stephanus Bauny de Censur. in epitome de excommunic. cit. c. 17.

Præter hæc notand. communem quidem esse regulam, quod omnes Christiani, Ecclesiæ præcepto teneantur, non communicare in præfatis cum excommunicato vitando, secundum doctrinam prius allatam; & ab illa lege prohibente communicationem cum excommunicatis vitandis excipi solum Pontificem; non autem Episcopum (nam & hic tenetur vitare excommunicatum à se, ut habetur c. *nunquam*, de sent. excom.) esse tamen aliquos casus, in quibus Ecclesia noluit obligare fideles ad vitandum excommunicatum, alias non toleratum, quos Authores plerumque expriment per verba sequentis versis: *Utile, lex, humile, res ignorata, necesse*, ut notat Hurtado diff. 4. tum alii; & colligitur ex c. *quoniam multos*, 11. q. 3.

Per *utile* significatur non prohiberi communicationem fidelibus cum excommunicato, alias non tolerato, si cum illo agendum est, vel agatur propter *utilitatem* non utunque acceptam, sed r. propter spiritualem ejus utilitatem, ex c. *com voluntate*, 54. de sent. excom. Sic admitti potest ad concionem, c. *responsi*, 43. eodem, & admoneri per literas, vel alia signa, directè pertinentia ad ipsius spirituale bonura; Sic Hurt. diff. 4. qui etiam concedit, audiri propter eundem finem posse confessionem Sacramentalem excommunicati, ante absolutionem ab excommunicatione, non tantum cum agitur de utilitate spirituali excommunicati, sed etiam temporal.

2. Idem licere propter propriam utilitatem spiritualem, aut temporalem, quam quis sperat ex communicatione cum excommunicato, alias non tolerato, docet Hurtado n. 20. quando ea æquè commodè haberi nequit à non excommunicatis; nam excommunicati pœna non debet esse oneri aliis innocentibus. Hinc infert, in dicto casu posse fidelem audire concionem ab excommunicato, consilium, favorem, vel elemosynam, petere debitum, ac legatum ab ipso relictum accipere.

cipere; Epistolam ab ipso scriptam legere, post ejus obitum. Hinc in *e. inter alia* 31. de sent. excommunic. traditur hæc regula: quod, qui prius obligati alicui erant ad familiare obsequium; eidem etiam excommunicato communicare teneantur; excipiuntur tamen Clerici respectu Episcopi, & Monachi subditi respectu Abbatis excommunicati, nisi habeant titulum subjectionis; temporalis servitii; Sic Barbosa ibi, n. 10. & 11. aliud est quoad actus jurisdictionis; nam sine his præstari possunt servitia, consequenter in illis non tenentur; Barbosa n. 9.

2011 *Lex* hic significat legem, seu obligationem conjugalem; propter quam ab obligatione non communicandi cum excommunicato vitando excipitur uxor. Hæc enim non solum quoad usum conjugalem, & obsequia solita, sed etiam quoad omnia alia communicare potest cum marito excommunicato vitando, ut constat ex *e. inter alia*, 31. de sent. excom. & tenet Hurtado cit. D. 9. de excom. diff. 4. Excommunicatio enim, ut dixit Innocentius III. in cit. *e. inter alia* non privat excommunicatum suo jure; ergo illi reddendum est, quod ei debetur; & quamvis in *e. quoniam multos*, 11. q. 3. solum sermo sit de uxoris, quibus permittitur communicatio cum excommunicato marito (cum frequentius sit excommunicari viros, quam mulieres) extenditur tamen etiam ad maritum respectu uxoris excommunicatæ propter allatam rationem. Hæc tamen omnia intelligi vult Castropalaus, si quis conjugum excommunicatus ob aliam causam, quam matrimonialem; Sic etiam Bauny de cens. D. 6. q. 4. & Barbosa in cit. c. n. 5. tunc enim excommunicatio (cum pender lis, & divorcium de valore matrimonii) petit eorum cohabitationem impedire. Deinde etiam, si unus scienter nupsit excommunicato vitando; sed hoc negat Sanch. de matr. l. 9. D. 14. n. 11.

2012 *Humile* significat obsequia à servis Domino; à liberis Patri exhiberi posse sine poena, aut culpa; Bauny cit. *f. Lex*, & habetur *e. si verè*, 34. h. t. Notat autem Hurtado cit. n. 24. per *servos* hic non intelligi vasallos; hi enim nec sunt filii, nec servientes, nec aliter de familia Domini temporalis. Et ob eandem rationem vult etiam clericos non excipi à prohibitione communicandi cum excommunicato suo

Tom. V.

Episcopo, nec e contra. Solum ergo ly *humile* comprehendit servientes ex obligatione prius, quam incurreretur censura, contracta. *Res ignorata* significat ignorantiam tam juris, quam facti, quæ sicut operantem eximit à peccato, sic etiam eximit à poena. *Necessè* verò significat necessitatem tam spiritualement, quam temporalem excommunicati, vel communicantis, quæ si postulet communicationem excommunicati cum non excommunicato, vel e contra facit immunem à culpa, & poena; Sic Bauny de censur. D. 6. q. 4. ex *e. inter alia*, 31. de sent. excom. Quod enim non est in lege licitum, necessitas licitum facit, inquit 4. regula juris.

ARTICULUS. XV.

De remoto effectu excommunicationis majoris.

2013 **T**Res effectus habet excommunicatio major, qui remote vocantur, ut ait Hurtado hic D. 11. n. 1. quia non incurruntur immediatè ob excommunicationem, sed ob transgressionem excommunicationis vel prohibitionis. Primus est, quod is, qui convenitur super crimine sive civiliter, sive criminaliter, & ob contumaciam in ea causa excommunicatur, atque in ea excommunicatione per annum perseverat, censetur convictus de eo crimine, ut deducitur ex *e. rursus*, ibi: *si verò intra annum causam suam purgare contempserint, nulla eorum vox postea audiat. & c. quicumque*, 11. q. 3. ubi Gelasius Pontifex, *Quicumque*, ait, *intra anni spatium civiliter, sive publice causam suam coram suis excommunicatoribus non peregerint, ipsi sibi aditum audientia clausisse videantur.* Quod si obstinato animo sine communionem defuncti fuerint, nos eorum causam, juxta B. Leonis Prædecessoris nostri sententiam, divino judicio reservantes, *quibus vivis non communicavimus, nec mortuis communicare debemus.*

2014 Secundus est, quod is, qui excommunicatione (idem dic de suspensione & interdicto) innodatus, obdurato animo in ea per annum perseverat, fiat suspectus de hæresi, & ut talis possit puniri; intellige secundum praxim, quod inducat purgationem, in qua, si deficiat, puniri poterit ut hæreticus. Tertius effectus est irregularitas, quæ incurritur à Clerico excommunicato, suspensio, vel interdicto, exercente soleniter

LII

niter